

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เป็นเรื่องการนำผลของคำพิพากษาของศาลแห่งประเทศหนึ่งไปขอให้ศาลอีกประเทศหนึ่งบังคับตามให้ ซึ่งตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐทุกรัฐมีอำนาจอธิปไตย มีความอิสระ มีความเสมอภาค มีอำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการโดยเด็ดขาด ดังนั้น จึงไม่มีรัฐใดถูกผูกพันให้ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาของรัฐอื่น ซึ่งถือว่าคำพิพากษาของรัฐโดยอ้อมมีขอบเขตการบังคับใช้เฉพาะรัฐนั้น มิฉะนั้นจะเป็นการก้าวล่วงอำนาจอธิปไตยของรัฐอื่น แต่ทั้งนี้ก็มีได้หมายความว่าผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะไม่อาจก่อให้เกิดผลบังคับในอีกประเทศหนึ่งโดยเด็ดขาด เนื่องจากในบางประเทศอาจยอมให้มีการบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศของตนได้ โดยอาศัยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ประเทศนั้นกำหนดขึ้น

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการบังคับตามคำพิพากษา ศาลต่างประเทศกำหนดไว้เป็นที่ชัดเจน หากพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พุทธศักราช 2481 บัญญัติว่า “เมื่อใดไม่มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นใดแห่งประเทศสยามที่จะยกมาปรับกับกรณีการขัดกันแห่งกฎหมายได้ ให้ใช้กฎเกณฑ์ทั่วไปแห่งกฎหมายได้ ให้ใช้กฎเกณฑ์ทั่วไปแห่งกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล” ซึ่งหากพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้ จะเห็นว่าการบัญญัติขึ้นมานั้น เพื่อนำมาใช้ในการหากฎเกณฑ์ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย หาได้มีวัตถุประสงค์ใช้บังคับถึงการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วยไม่ และในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 221 ได้เปิดกว้างไว้ว่า “การเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดนอกศาล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาตตุลาการ” ซึ่งกฎหมายว่าด้วยอนุญาตตุลาการดังกล่าว หมายถึงพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.2530 ดังนั้น จึงเป็นการสมควรแก่เวลาแล้วที่ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนากฎหมายดังกล่าว โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไขซึ่งไม่เป็นการเสียอำนาจอธิปไตยของศาลไทย ในการยอมรับผลของคำพิพากษาศาลต่างประเทศ

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงประสงค์จะทำการค้นคว้าเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์ ซึ่งไม่อาจบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่มีอยู่ในประเทศสิงคโปร์ได้เต็มจำนวนหนี้ตามคำพิพากษา หรือในกรณีที่ไมอาจบังคับชำระหนี้ได้เลย เนื่องจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่มีทรัพย์สินอยู่ในประเทศสิงคโปร์เลย ในขณะที่ทรัพย์สินต่าง ๆ

มีอยู่ในประเทศไทย เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจึงประสงค์ที่จะนำคำพิพากษามาขอให้ศาลไทย ดำเนินการการบังคับชำระหนี้ให้เต็มจำนวนหนี้ตามคำพิพากษา หากผลจากการศึกษาศาลไทย ยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ก็ย่อมเป็นการสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจกับนักลงทุน ทำให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงตามไปด้วย ก่อให้เกิดผลดีในการพัฒนาประเทศ

การที่ผู้เขียนหยิบยกกรณีการบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์เป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์ เนื่องจากประเทศสิงคโปร์มีรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่เปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ สามารถนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาดำเนินการบังคับตามให้ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ประเทศสิงคโปร์กำหนดไว้ ทั้งนี้ ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศในกลุ่มอาเซียนประเทศหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับไทย และในปัจจุบันนี้ได้มีการติดต่อทางการค้ากันมากขึ้น เห็นได้จากการที่มีคนไทยจำนวนมากเข้าไปทำกิจการค้าขายในประเทศสิงคโปร์ ทำให้เกิดปัญหาข้อพิพาทเป็นคดีนำขึ้นสู่ศาลมากขึ้นตามไปด้วย

จากการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นเดียวกับประเทศไทย จึงน่าจะเกิดแนวทางในการพัฒนากฎหมายของไทยในเรื่องการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ โดยการที่ประเทศไทยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในลักษณะการปฏิบัติต่างตอบแทน ซึ่งในระยะแรกอาจจะเป็นการทำความตกลงในรูปแบบสนธิสัญญาทวิภาคีกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีกฎหมายที่ชัดเจนเป็นต้นแบบที่แน่นอนอยู่แล้ว เพื่อจะทำให้การนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาบังคับในศาลไทย เป็นไปด้วยความสะดวกยิ่งขึ้น โดยพิจารณาว่าอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขอย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอแนวความคิด หลักเกณฑ์ และวิธีการของการที่ประเทศไทย จะยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์ที่ประสงค์จะนำคำพิพากษาไปก่อให้เกิดการบังคับคดีในประเทศไทย โดยขอให้ศาลไทยยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์ให้

3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาบทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งข้อดี และข้อเสียในการทำความตกลงกับประเทศสิงคโปร์ ตลอดจนหน่วยงานในการรองรับการดำเนินการบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์

4. เพื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น เมื่อศาลไทยได้ดำเนินการบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์

3. สมมุติฐาน

เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์ ในมูลหนี้เงินที่เกิดจากการค้าขาย อาจนำคำพิพากษามายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่ในประเทศไทยได้ โดยศาลไทยจะยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาไทย

4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

เป็นการนำเสนอถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการที่ประเทศไทยจะยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์สามารถนำคำพิพากษาไปดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่ในประเทศไทยได้ โดยผู้เขียนมุ่งประสงค์ที่จะวิเคราะห์ วิจัยในประเด็นการบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์ที่เกี่ยวกับหนี้เหนือบุคคลที่เป็นหนี้เงิน ซึ่งเกิดจากมูลหนี้ทางการค้า (Commercial Debts) เป็นสำคัญ ในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องชำระเงินจำนวนหนึ่งให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ทั้งนี้ หนี้เงินที่ผู้เขียนมุ่งประสงค์จะวิเคราะห์ดังกล่าว ไม่รวมถึงมูลหนี้ที่เกิดจากการละเมิด อีกทั้งผู้เขียนยังจำกัดขอบเขตในการศึกษาและค้นคว้าไม่รวมถึงคำพิพากษาในคดีล้มละลาย ซึ่งจะมีวิธีการที่แตกต่างจากคดีแพ่งโดยทั่วไป

นอกจากนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาแต่เฉพาะหลักเกณฑ์ และวิธีการของการที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์จะนำคำพิพากษาไปก่อให้เกิดการบังคับคดีในประเทศไทยว่า มีขอบเขตทำได้แค่ไหน อย่างไร ซึ่งจากการศึกษาวิจัย ผู้เขียนจะไม่พิจารณาไปถึงการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทย ซึ่งเป็นวิธีการภายหลังจากที่ศาลไทยยอมบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์แล้ว

5. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสาร บทความ และคำอธิบายหลักกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ และของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสัมภาษณ์ความคิดเห็นเป็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบการวิเคราะห์นำไปสู่ข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อไป

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวความคิด หลักเกณฑ์ และวิธีการของการที่ประเทศไทย จะยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

2. ทำให้ทราบแนวความคิดในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาล สิงคโปร์ที่ประสงค์จะนำคำพิพากษาไปก่อให้เกิดการบังคับคดีในประเทศไทย โดยขอให้ศาลไทย ยอมรับบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์ให้

3. ทำให้ทราบแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาบทบัญญัติของกฎหมาย ตลอดจน แนวความคิดที่จะนำมารองรับการดำเนินการบังคับตามคำพิพากษาของศาลสิงคโปร์

4. ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือ ในการทำความตกลงในเรื่อง การบังคับตามคำพิพากษาของประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์